

KUINKA SUOJATA KOTI?

Kotien murtosuojausohje

Tämän ohjeen ovat laatineet Suomen Turvaurakoitsijaliitto ja Finanssiala ry.

Asuntojen ja asuinalueiden omaisuusrikostorjunta

Tämä ohje koskee yksityisten ihmisten omatoimisia rikosten torjuntakeinoja, joiden tarkoituksena on ennalta ehkäistä ja rajoittaa koteihin kohdistuvia omaisuusrikoksia. Tässä ohjeessa omaisuusrikoksella tarkoitetaan ryöstöä, varkautta, tahallista vahingontekoa, ilkivaltaa ja tuhopolttoa.

Ohje kuvaa vaihtoehtoisia kodin rakenteellisia ratkaisuja ja valvontatoimenpiteitä, joilla voidaan saavuttaa tarkoituksenmukainen omaisuusrikostorjunnan suojaustaso. Tarkoituksenmukaisuus huomioi mm. asuinalueen sijainnin, yksittäisen kohteen omaisuuden kerättävyyden ja kuljetettavuuden sekä aikaisemmin tapahtuneet omaisuusrikokset.

Ohjeita sovelletaan yksittäisten asuntojen lisäksi asuntojen yhteisiin tiloihin, puolijulkisiin piha-alueisiin ja niiden rakenteisiin sekä asuntoihin liittyviin pysäköintitiloihin.

Sähköiset hälytysjärjestelmät ja ostetut varmintopalvelut eivät korvaa esitettyjä rakenteellisia ratkaisuja ja valvontatoimenpiteitä.

MURTOSUOJAUKSEN KÄSITTEET

Vahingonteko (ilkivalta ja vandalismi)

Omaisuuden tuhoaminen ilman anastustarkoitusta.

Varkaus

Varkaus on toisen irtaimen omaisuuden, kuten tavaran tai rahan, anastamista toisen hallusta ilman väkivaltaa tai sen uhkaa. Ellei tapahtumahetkeä, tapahtumapaikkaa ja ajankohdtaa voida määrittää, kyseessä ei ole varkaus vaan katoaminen.

Murto

Tunkeutuminen rakenteellisesti suojattuun ja lukittuun omaisuuden säilytystilaan tai säilytyskaappiin sen rakenteita tai lukkoja vahingoittaen.

Ryöstö

Ryöstö tarkoittaa toisen omaisuuden anastamista

tai luvatta käyttöön ottamista väkivallan tai sen uhan avulla.

Tuhopoltto

Tuhopoltto on tahallaan sytytetty tulipalo.

Omaisuusrikos

Omaisuusrikoksella tarkoitetaan ryöstöä, varkautta, ilkivaltaa ja tuhopolttoa, joita vastaan omaisuus voidaan vakuuttaa kodin rikosvakuutuksella.

Valvonta

Valvonta tarkoittaa jatkuvaa, tosiaikaista silmäilläpitoa lähietäisyydellä, joka mahdollistaa rikoksenteekijöiden yksilöimisen, välittömän avun hälyttämisen ja omaisuusrikosta estävien tai rajoittavien toimenpiteiden aloittamisen.

Luonnollinen valvonta

Luonnollinen valvonta tarkoittaa tavallisten ihmisten, asukkaiden ja ohikulkijoiden suorittamaa valvontaa, joka perustuu satunnaiseen läsnäoloon tilassa, piha-alueella tai kulkuväylillä. Luonnollinen valvonta lisää potentiaalisen rikoksenteekijän kokemaa kiinnijäämisriskiä. Luonnollinen valvonta liittyy erityisesti puolijulkisten ulkoalueiden valvontaan.

Asuntojen yhteiset tilat

Asuntojen yhteiset tilat ovat asukkaiden yhteisesti omistamia ja hallinnoimia sisätiloja, kuten polkupyörien ja lastenvaunujen varastotilat, saunatilat ja jätekatokset.

Säilytyskaappi

Säilytyskaappi on standardin SFS-EN 1143-1 mukaan vähintään luokkaan 1 murtotestattu kassakaappi

Avain

Oven lukkoa tai kiinteistön lukitusjärjestelmää ohjaava tunniste, joka voi olla mekaaninen, sähköinen tai biometrinen.

Lukko

Kiinnittämiseen, sulkemiseen tai käytön estämiseen käytettävä laite, joka voidaan asettaa siten, että se avautuu vain siihen sopivalla tunnisteella tai ohjauslaitteella.

Käyttölukko

Kiinteästi oveen asennettava lukko vastalevyineen, joka on murtotestattu standardin SFS 7020 mukaan joko luokkaan 1 tai 2.

Varmuuslukko

Kiinteästi oveen asennettava lukko vastalevyineen, joka on murtotestattu standardin SFS 7020 mukaan joko luokkaan 3 tai 4.

Lukitus

Lukkojen ja niihin sopivien tunnisteiden muodostama järjestelmä, jolla sallitaan tai rajataan henkilöiden pääsy tiloihin ja liikkuminen niissä.

Suojaustaso

Suojaustaso tarkoittaa rakenteellisen suojauksen ja luonnollisen valvonnan parantamista, häiriöiden syiden selvittämistä ja niihin aktiivisesti puuttumista yhdessä viranomaisen kanssa (naapurit, viranomaiset, ennaltaehkäisevä yhteistyö).

KOTIEN MURTOSUOJAUKSEN PERIAATTEET

Kotien suojausratkaisujen tulee olla asukkaiden kannalta tarkoituksenmukaisia. Tarkoituksenmukaiset omaisuusrikosten torjuntakeinot eivät heikennä liikuntarajoitteisten, vanhusten ja lasten turvallista liikkumista ja poistumista hätätilanteissa. Ne eivät myöskään vaikeuta viranomaisten toimintaedellytyksiä alueella eivätkä heikennä luonnollista valvontaa.

Tarkoituksenmukaisuus korostaa myös eri suojausratkaisujen vaihtoehtoisuutta. Jos suojattava omaisuus mahtuu murtotestattuun rakenteisiin kiinnitettyyn säilytyskaappiin, niin sen hankinta on perusteltua. Jos asunnossa säilytetään taide- ja arvoesineitä, jotka kooltaan

täyttävät yhden tai useamman tilan, murtotestatut ovet ja varmuuslukot ovat perusteltuja, siis tarkoituksenmukaisia.

Valitut suojausratkaisut voivat kohdistua tilan ulkokuoreen, suojattavan kohteen välittömään läheisyyteen tai kumpaankin. Paras ratkaisu saavutetaan yleensä useamman suojausmenetelmän käytöllä, jolloin säilytyskaapin ja varmuuslukon hankinta ovat järkeviä. Usein näiden ratkaisujen lisäksi voi olla perusteltua hankkia myös murtohälytysjärjestelmä.

Valvomaton omaisuus tulee sijoittaa rakenteellisesti suojattuihin tiloihin tai kiinnittää vankkoihin rakenteisiin. Tämä tarkoittaa polkupyörien, lastenvaunujen ja harrastusvälineiden siirtämistä niille suunniteltuihin tiloihin silloin kuin niitä ei käytetä. Vaihtoehtona on kiinnittää ne luotettavasti murtotestatuilla vaijereilla ja lukoilla kiinteisiin rakenteisiin. Jos ei valvota, niin suojataan.

ASUNTOJEN JA ASUINALUEIDEN OMAISUUSRIKOSTORJUNNAN OSA-ALUEET

Murroilta suojautuminen vaatii murtotestattujen tuotteiden käyttöä. Varkaita kiinnostavat yleensä käteinen raha, helposti rahaksi muutettava omaisuus, pankkikortit, henkilötodistukset, aseet, lääkkeet ym. Omaisuus voi olla arvokasta hinnaltaan tai tunnearvoltaan.

Ilkivallalta ja vahingonteoilta suojautuminen edellyttää luonnollisen valvonnan kehittämistä. Toteutuneet asuntomurrot vaativat useiden toimenpiteiden käynnistämistä: rakenteellisen murtosuojauksen parantamista, asukkaiden tiedottamista, luonnollisen valvonnan kehittämistä ja viranomaisyhteistyötä.

Tässä ohjeessa omaisuusrikostorjunta jaetaan seuraaviin osa-alueisiin:

- ⊙ Kodin lukitus ja omaisuuden suojaus
- ⊙ Yhteiset sisätilat ja ulkovarastot
- ⊙ Aidat ja pensaat
- ⊙ Ulkoalueet ja ulkona sijaitsevat rakenteet
- ⊙ Parkkipaikat ja pysäköintitilat
- ⊙ Avainturvallisuus

Kodin lukitus ja omaisuuden suojaus

Käyttölukko on riittävä lukitus, jos asunnossa ei säilytetä varkaudelle altista omaisuutta, kuten helposti kerättävää ja kuljetettavaa elektroniikkaa, tietoteknisiä laitteita, koruja ja arvoesineitä, pankkikortteja tai henkilökortteja.

Jos asunnossa säilytetään edellä mainittua arvokasta omaisuutta, joka on helposti kerättävää ja kuljetettavaa, on perusteltua hankkia varmuuslukko kaikkiin ulko-oviin ja lisäksi murtotestattu säilytyskaappi.

Pankkikortit ja pankkipalveluiden tunnuslukutaulukot tulee olla valvottavissa jatkuvasti. Jos pankkikortteja ja niiden tunnuslukutaulukoita säilytetään valvomattomasti kotona, tulee ovi olla varmuuslukossa tai niiden tulee sijaita murtotestatussa säilytyskaapissa. Asunnossa tehtävien korjaus-, huolto- ja ylläpitotehtävien aikana pankkitunnuksia ei saa säilyttää tiloissa tai ne on sijoitettava murtotestattuun säilytyskaappiin.

Identiteettivarkauksien estämiseksi henkilötodistukset ja passit tulee olla valvottavissa jatkuvasti. Jos niitä säilytetään asunnossa asukkaiden poissa ollessa, tulee ovesa olla varmuuslukko lukittuna. Muussa tapauksessa passit ja henkilötodistukset tulee sijoittaa murtotestattuun kassakaappiin.

Murtotestattujen säilytyskaappien tulee olla kiinnitetty siten, ettei niitä voi irrottaa ilman työkaluja. Standardin SFS-EN 1143-1 mukaan vähintään luokkaan 1 murtotestattu kassakaappi ammattimaisen kassakaappirytyksen asentamana täyttää nämä vaatimukset.

IKKUNAT

Ikkunoiden lasiruudut on kiinnitettävä ja ikkunat suljettava siten, ettei niitä voi ulkopuolelta rikkomatta irrottaa tai avata. Ikkunoiden lasiruudut voi iskunsuojata tai murtosuojata turvallisuuden lisäämiseksi.

Ikkunoissa ja kattoikkunoissa voidaan käyttää haluttaessa vähintään standardin SFS-EN 356 mukaan luokan P2A iskunkestävää lasia tai jälkilaminointikalvoa ilkeältä ja vahingon tekoon vastaan. Porrashuoneiden ulko-ovien lasseissa iskunsuojalasin käyttäminen on usein henkilöturvallisuuden kannalta perusteltua.

ULKO-OVET, SARANAT JA KARMIT

Oven rakenteen karmeineen on oltava lujuudeltaan seinärakennetta vastaava. Tunkeutumista ja murtautumista vastaan suojaavalla ovelta on seuraavat rakenteelliset ominaisuudet:

- ⊙ Karmi on kiilattu rakenteisiin ainakin lukkojen ja saranoiden kohdalta.
- ⊙ Karmiin saranapuolelle on kiinnitetty saranoiden kohdalle murtosuojatapit.
- ⊙ Käyntiväli lukkosivulla ei ole suurempi kuin 5 mm.
- ⊙ Oven lasi on kiinnitetty siten, ettei sitä voi ulkopuolelta rikkomatta irrottaa.

Standardin SFS-EN 1627 mukaan luokkaan 3 testattu murransuojaovi täyttää kaikki edellä mainitut vaatimukset.

Asuinrakennusten ulko-ovissa tulee olla käyttölukko. Kun tilassa ei oleskella, on lukon oltava takalukossa. Lukko on takalukossa, kun sen telki lukitusasennossa on liikkumaton.

Jos asunnossa säilytetään arvokasta ja helposti kuljetettavaa omaisuutta, ulko-ovessa tulee olla myös varmuuslukko. Ovi lukitaan tällöin sekä käyttölukolla että varmuuslukolla.

Henkilötodistuksia, pankkitunnuksia, aseita, aseiden lukkoja ja koruja sekä muita varkauksille altista omaisuutta on hyvä säilyttää säilytyskaapissa.

Terassin tai parvekkeen ovi ja parioven käyntipuoli lukitaan kuten ulko-ovi. Pariovien

kiintopuoli suljetaan pitkäsälvällä, joka lukitaan sen toiminnan estävällä tavalla.

Kun tilassa ei oleskella, on lukkojen oltava takalukossa ja parioven pitkäsälpa lukittuna.

Tilassa oleskeltaessa on sieltä hätätilanteessa päästävä ulos aina ilman avainta. Hätätilanteessa on sekä ulko-oven, että varatienä toimivan parvekkeen tai terrassin oven oltava avattavissa sisäpuolelta ilman avainta. Mahdollisina varateinä toimivat ikkunat on varustettava kiintopainikkein.

Autotallien nosto-, kippi-, taite- ja liukuovet tulee lukita.

Yhteiset sisätilat ja ulkovarastot

Ulkovarastojen ovet on lukittava käyttölukolla.

Yksityisten ulko- ja sisävarastojen ovet on lukittava käyttölukolla. Varmuuslukon käyttö on suositeltavaa jos varastossa säilytetään auton renkaita, polkupyöriä ja muita arvokkaita harrastusvälineitä.

Kellari- tai ullakkovarastojen ovet lukitaan murtotestatulla riippulukolla.

Aidat ja pensaat

Rakennuksen ympäristön suunnittelulla ja toteutuksella voidaan osoittaa eri alueiden käyttötarkoitukset ja kulkuoikeudet. Erilaiset alueet voidaan erottaa toisistaan aidoilla, pensaila, valaistuksella, erilaisilla pintarakenteilla tai muilla arkkitehtuurisilla keinoilla. Rakennuksen ja aluerakenteiden sijoittamisen tulee edistää luonnollista valvontaa. Ne eivät saa toimia näköesteinä alueella liikkumisen havaitsemiselle.

Jos aidan tarkoitus on estää alueelle tunkeutumista, aidan rakenteen tulee olla sellainen, että se vaikeuttaa kiipeämistä. Vähimmäiskorkeus on 240 cm. Sopivia materiaaleja ovat esimerkiksi tiili ja tiheä teräsverkko.

Porttien ja puomien avulla voidaan estää asiaton ajoneuvoliikenne alueelle. Erityisesti portti vaikeuttaa anastetun tavarankuljettamista. Portin suunnittelussa tulee siinä noudattaa samoja periaatteita kuin aidan tai muurin suunnittelussa. Saranat ja muu heloitus eivät saa olla purettavissa kevein käsityökaluin. Saranarakenteiden tulee estää portin nostaminen saranoiltaan. Portti pitää varustaa lukolla.

Alueen kulkureitit, porttialueet ja eri rakennusten sisäänkäynnit tulee valaista ja valaistuksen kunnossapidosta tulee pitää huolta. Valaistusta voidaan säätää liiketunnistimien avulla.

Ulkoalueet ja ulkona sijaitsevat rakenteet

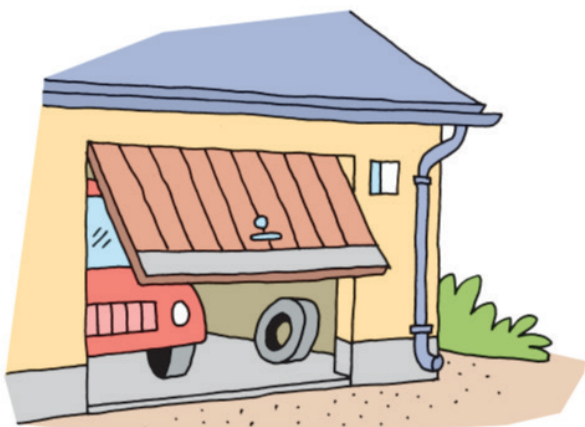
Roskakatoksia ei saa sijoittaa asuinrakennuksen ulkoseinille siten, että tulipalo voi levitä katoksista asuntoihin. Roskakatokset ja jätehuoneet on lukittava siten, että ulkopuolisten pääsy niihin on estetty.

Katolle meneviin tikkaisiin tulee asentaa

kiipeämisesteet. Rakenteita ja kalusteita, jotka mahdollistavat kiipeämisen katoille tai katoksille, ei saa sijoittaa ulkoseinien viereen.

Polkupyörätelineet ym. kalusteet tulee kiinnittää maahan luotettavasti siten, ettei niitä voi ihmisvoimin irrottaa.

Parkkipaikat ja pysäköintitilat

Asuinalueen pysäköintipaikat ja pysäköintitilat sekä kulkureitit asuinalueilta niille on valaistava. Aidat ja pensaat eivät saa estää näkyvyyttä pysäköintialueille.

Avainturvallisuus

Kiinteistössä tai asunto-osakeyhtiössä tulee aina nimetä avainhallinnasta vastaava henkilö. Hänen tehtäviinsä kuuluvat kaikki avainhallintaan ja lukitukseen liittyvät asiat, kuten

- ⊙ avainrekisterin ylläpito
- ⊙ avainten, luovutusten, palautusten ja lainauksien valvominen
- ⊙ sarjoituksen muutokset
- ⊙ lisäävainten tilaaminen
- ⊙ opastaa asukkaita turvalliseen avainten säilytykseen ja käyttöön.

Ulkoseinään upotetuissa avainsäiliöissä voidaan säilyttää vain erillisiä reittiavaimia, kuten sähkö-, puhelin- yms. teknisiin tiloihin johtavien ovien avaimia. Yleisavainta ei saa koskaan säilyttää tällaisissa avainsäiliöissä.

Asukkaiden on säilytettävä avaimia huolellisesti eikä niitä saa merkitä nimellä, osoitteella tai puhelinnumerolla siten, että ne voi yhdistää

asuinalueeseen. Asukkaan vaihtuessa asunnon oven lukituksen uudelleen sarjoitusta on syytä harkita.

Kiinteistön saneerauksen yhteydessä on lukitus ja/tai sarjoitus uusittava.

Jos asuntoon jää omaisuutta saneerauksen tai remontin ajaksi, niin se kannattaa sijoittaa (jos mahdollista) yhteen huoneeseen joka lukitaan siten, että avain siihen on ainoastaan asukkaalla itsellään.

Avaimen kadotessa tai joutuessa luvattomasti ulkopuolisen haltuun, on asiantuntijan avulla välittömästi selvitettävä voiko avainta käyttää väärin. Ota yhteyttä avainhallinnasta vastaavaan henkilöön.

Lisätietoja, tekniset määritelmät ja murto-suojauksen rakennepiirustukset löytyvät rakenteellisissa murtosuojausohjeista (1 – 3) osoitteesta www.vahingontorjunta.fi.

Murtotestatut tuotteet ja niitä toimittavat liikkeet

Murtotestatuista lukoista, suojalaitteista ja materiaaleista sekä niitä toimittavista liikkeistä on erillinen luettelo osoitteessa www.vahingontorjunta.fi.

Lisäohjeita ja opastusta rakenteellisesta suojauksesta antavat lukkosepänliikkeet, vakuutusyhtiöt, Finanssiala ry ja poliisi.

LISÄTIETOJA:

Suomen Turvaurakoitsijaliitto
Hämeentie 157, 00560 Helsinki
www.lukkoliikkeet.fi

FINANSSIALA

FINANSSIALA RY
Itämerenkatu 11–13, 00180 Helsinki
etunimi.sukunimi@finanssiala.fi
www.finanssiala.fi